

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

вул. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

_____ 2017 року

№ _____

Щодо погодження проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", вимог Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950, Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРІШИЛО:

1. Погодити проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", надісланий на погодження Міністерством фінансів України листом від 14 грудня 2016 року № 31-11010-06-27/35747, із зауваженнями, що додаються.

2. Департаменту антикорупційної політики забезпечити направлення погодженого цим рішенням проекту Закону до Міністерства фінансів України.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національного агентства з питань запобігання корупції Рябошапку Р.Г.

Голова

Н. Корчак

Додаток
до Рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції
від _____ 2017 р. № ____

Зауваження
Національного агентства з питань запобігання корупції
до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих
актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню)
доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та
фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"

Розроблений Міністерством фінансів України проект Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" (далі – законопроект), викликає такі зауваження.

1. Положеннями пункту 16¹ частини першої статті 1 Закону України № 1702-VII "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" (підпункт 1 пункту 9 розділу I законопроекту) та пунктом 9 частини першої статті 11 Закону України "Про запобігання корупції" (пункт 11 розділу I законопроекту) пропонується створення Єдиного державного реєстру національних публічних діячів та їх близьких осіб (далі – Реєстр НПД), тобто поіменного переліку фізичних осіб, які підпадають під визначення "національний публічний діяч" і "близькі особи", забезпечення ведення якого належатиме до повноважень Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство).

Насамперед звертаємо увагу, що реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, у тому числі ведення Реєстру НПД, **не може належати до завдань Національного агентства**, адже головним його завданням є забезпечення формування та реалізація державної антикорупційної політики (частина перша статті 1 Закону України "Про запобігання корупції").

До того ж варто наголосити, що у главі Е розділу V Керівництва ФАТФ "Публічні посадові особи (Рекомендації 12 і 22)" (далі – Керівництво ФАТФ) йдеться про можливість створення переліків публічних посадових осіб, хоча цього Рекомендації ФАТФ не вимагають, оскільки **такі переліки не позбавлені недоліків**.

У Керівництві ФАТФ зазначається, що *"існують два види переліків, які можуть бути опубліковані державою: перелік посад, зайнявши які особа буде вважатися публічною посадовою особою, та перелік імен конкретних публічних*

посадових осіб". При цьому стосовно переліку з конкретними іменами вказується, що "вести такий перелік імен важко і дорого та є складним завданням, оскільки він швидко застаріває". Більше того, ФАТФ наголошує на існуванні ризику, що "фінансові установи ... покладатимуться на перелік, не перевіряючи інших клієнтів на наявність статусу публічної посадової особи і, таким чином, не оцінюючи ризики ділових відносин, що значною мірою впливає на ефективність заходів". Натомість "складання переліку посад/функцій, які можуть вважатися значущими публічними функціями (тобто перелік посад публічних посадових осіб), само собою гарне практичне рішення, яке надає фінансовим установам ... доступ до важливого джерела інформації, що допомагає визначити, хто є публічною посадовою особою".

У зв'язку з цим звертаємо увагу, що у пункті 25 частини першої статті 1 Закону № 1702-VII **вже надано визначення НПД** (фізичні особи, які виконують або виконували протягом останніх трьох років визначені публічні функції в Україні) **та наведено їх вичерпний перелік**, на підставі якого суб'єкти первинного фінансового моніторингу можуть визначати приналежність фізичної особи до числа НПД.

Зважаючи на пояснювальну записку до законопроекту, Реєстр НПД формуватиметься на базі поданих е-декларацій, проте коло осіб, які зобов'язані їх подати, та перелік НПД різняться між собою. Наприклад, до НПД належать, зокрема, керівники керівних органів політичних партій, члени їх центральних статутних органів, а також їх близькі особи, хоча вони не зобов'язані подавати е-декларації.

Також звертаємо увагу, що "граничним строком" для подання е-декларації є наступний рік після припинення декларантом діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, тоді як особи належать до числа НПД протягом останніх трьох років після припинення відповідної діяльності.

Таким чином, висловлені у Керівництві ФАТФ **застереження цілком слушні та повністю стосуються безпідставної пропозиції покладення повноважень із ведення Реєстру НПД на Національне агентство**, адже при поданні е-декларацій воно **не володітиме** інформацією про всіх осіб, яких має бути включено до числа НПД.

Водночас у главі "G" розділу V Керівництва ФАТФ наголошується, що система розкриття інформації про майно як окремий інструментарій *"може допомогти фінансовим установам ... зрозуміти, чи є їх клієнт публічною посадовою особою"*.

Враховуючи наведене, Національне агентство **категорично не підтримує** пропозицію щодо його уповноваження на формування Реєстру НПД, адже це **невластива йому функція**, яку до того ж воно не зможе виконувати на належному рівні.

2. Положення законопроекту **містять корупціогенні фактори**.

Відповідно до нового абзацу частини одинадцятої статті 17 Закону № 1702-VII перелік осіб, пов'язаних із провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, оновлюється протягом

строку, що не перевищує семи робочих днів, серед іншого після оголошення вироку (рішення) суду.

Вказані положення **не містять чіткої вказівки на суб'єкта** (орган або особу, уповноважену на виконання функцій держави), що здійснюватиме юридично значущі дії щодо оновлення вказаного переліку.

До того ж **пропонований строк надає можливість** такому суб'єкту **безпідставно** внести відомості про певну особу до відповідного переліку до набрання законної сили вироком суду, оскільки за загальним правилом у разі подання апеляційної скарги вирок (якщо його не скасовано) набирає законної сили після ухвалення рішення судом апеляційної інстанції, а якщо таку скаргу не подано після закінчення тридцятиденного строку для її подання (частина перша статті 395, частини перша, друга статті 532 Кримінального процесуального кодексу України).

Таким чином, наведені положення законопроекту містять ознаки такого корупціогенного фактора *як неналежне визначення в проекті нормативно-правового акта функцій, прав, обов'язків і відповідальності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що призводитиме до недотримання закріпленого статтею 62 Конституції України принципу презумпції невинуватості*, адже особа вважається невинуватою у вчиненні злочину, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили.

Вказаний корупціогенний фактор наявний ~~і в~~ положеннях нової редакції частини третьої статті 24 Закону № 1702-VII, яка на відміну від чинної редакції **не містить чітких вимог щодо застосування суб'єктом державного фінансового моніторингу санкцій до суб'єкта первинного фінансового моніторингу залежно від виду порушення**, а лише визначає перелік видів заходів впливу, кожний з яких *застосовуватиметься у порядку, визначеному відповідним суб'єктом державного фінансового моніторингу*, який виконує функції державного регулювання та нагляду за суб'єктом первинного фінансового моніторингу.

Це може призвести до ситуації, коли один суб'єкт державного фінансового моніторингу за порушення вимог щодо ідентифікації, верифікації, вивчення клієнтів застосовуватиме анулювання ліцензії або іншого спеціального дозволу на право провадження певних видів діяльності, яке ^є найбільш суворим заходом впливу, тоді як інший суб'єкт вирішить обмежитися найменш суворим – письмовим застереженням.

Голова

Н.М. Корчак

